

به یاننامه‌که‌ی (م. س) ی یه‌کگرتوی ئیسلامی کوردستان: گهرم بونی گه‌مه‌ی دیموکراسی

مه‌حمود ره‌زا ئه‌مین / هۆلاند -
له‌ روژنامه‌ی ئاسۆ وه‌رگه‌یراوه

مه‌کته‌بی سیاسی یه‌کگرتوی ئیسلامی کوردستان له‌ 2005/10/22 دا به‌یاننامه‌یه‌کی ئاراسته‌ی هیز و لایه‌نه‌ سیاسییه‌ کوردستانی و ئیراقیه‌کان کردوه. گه‌لێ بابته‌ی سیاسی گرنگ و هه‌ستیار له‌م به‌یاننامه‌یه‌ دا باسیان هاتوه. له‌خواره‌وه، هه‌ول ئه‌ده‌م بایه‌خ و مه‌غزای ئه‌م به‌یاننامه‌یه‌ بو‌یه‌کگرتو، بو‌یه‌کیتتی و پارتی و، بو‌خه‌لکی کوردستان به‌گشتی، به‌ده‌مه‌ به‌ر تیشکی بیرو بو‌چونه‌کانم:

یه‌که‌م: بو‌یه‌کگرتوو:

به‌ پێچه‌وانه‌ی پلاری هه‌ندئ لیب‌رسراوی سیاسی یه‌وه، یه‌کگرتوی ئیسلامی کوردستان قازانج له‌م هه‌لوێسته‌ ئه‌کا. یه‌کگرتو دروشمیکی به‌رز کردۆته‌وه که سالانیکه‌ خه‌لکی کوردستان له‌ حیزبه‌ عه‌لمانی یه‌کان چاوه‌پێن، هه‌نگاوی بو‌هه‌لگرئ. پرس‌ی چاکسازی (ریفۆرم) پرس‌یکه‌ خه‌لکی کوردستان به‌دل و گیان له‌گه‌لێتی. یه‌کگرتو هه‌م له‌هه‌لبژاردنی کات دا بیری وردی به‌کار هیناوه، هه‌م له‌ رونکردنه‌وه‌ی هۆکانی نواندنی ئه‌م هه‌لوێسته‌ی دا. ئه‌و بیانوانه‌ی له‌ به‌یاننامه‌که‌دا، بو‌وه‌رگرتنی ئه‌م هه‌لوێسته‌ هینراونه‌ته‌وه، هه‌مویان خه‌لکی کوردستان به‌هه‌ست و نه‌ست درکیان پێئه‌که‌ن، روژانه‌ له‌گه‌لیان ئه‌ژین و، بونه‌ته‌ باس و خواسی کۆری قسه‌ و ده‌مه‌ته‌قی کانیا. چه‌ند جارئ به‌یاننامه‌که‌م خوینده‌وه. پێ ئه‌چی به‌وردی حساب بو‌وشه‌ به‌وشه‌ی کرابئ. هه‌ستم نه‌کرد، دپړئ یان وشه‌یه‌کی زیاده‌ی تی‌ ترنجینرابئ. بو‌چون و هه‌لوێستی سیاسیم رون و ئاشکران: تا سه‌ر ئیسقان نه‌یاری ئیسلامی سیاسی و تیکه‌لاوکردنی دین و سیاسه‌تم. پیم وایه‌ دین په‌یوه‌ندییه‌کی رۆحیه‌ له‌نیوان به‌نده‌ و خالقی خۆی دا و، ئه‌وه‌ی ئه‌مرو سیاسیه‌ ئیسلامیه‌کان له‌ دین و سیاسه‌تیان بارکردوه، زه‌ره‌ری هه‌م له‌دین و هه‌م له‌سیاسه‌ت داوه. به‌لام له‌به‌رامبه‌ر ئه‌م هه‌لوێسته‌ی یه‌کگرتودا، هه‌یچ که‌سیکی پراگماتی ناتوانئ دانی پیانه‌نی که، یه‌کگرتو زیره‌کانه‌ ئه‌یه‌وئ کایه‌که‌ گهرم بکا. نابئ ئه‌وه‌شمان له‌بیر بچئ که، یه‌کگرتو له‌کاتیک دا ئوبالئ هه‌مو ناته‌واوییه‌کان ئه‌خاته‌ ئه‌ستۆی هه‌ردوو حیزبه‌ گه‌وره‌که‌ی کوردستان، خۆشی زه‌مانیک که هه‌لومه‌رج بو‌ی له‌باربو، یاریی به‌چاره‌نوسی خه‌لک ئه‌کرد: ئه‌و روژه ره‌شانه‌ی هه‌ژاری و نه‌بونی زیفیان بو‌ به‌شیکی گه‌وره‌ی خه‌لکی کوردستان هینابو، یه‌کگرتو به‌ پشتیوانی و پاره‌ی چه‌ند ده‌وله‌مه‌ندیکی ئیسلامیه‌ی سیاسی خۆمالئ و نا خۆمالئ و، چه‌ند رژیمیکی ده‌وروبه‌ر، دروشمی "نان به‌رامبه‌ر سه‌ریووش و مزگه‌وت" ی، به‌رزکردبووه‌ و، هه‌له‌په‌رستانه‌ ئه‌یویست به‌ پاروی نان، وه‌لای خه‌لکی برسی بکړئ.

دوهم: بو‌یه‌کیتتی و پارتی

ئو هه‌لومه‌رجه هه‌نوکه‌یه‌ ناسازه‌ی یه‌کگرتو له‌ به‌یاننامه‌که‌ی دا باسی ئه‌کا، پارتی و یه‌کیتتی رۆلیان هه‌یه‌ له‌ خولقاندنی دا. کارم به‌سه‌ر پارتی یه‌وه نییه، به‌لام خه‌میکی گه‌وره‌یه که یه‌کیتتی کاری به‌م روژه گه‌یاند و، ده‌سپیشکه‌ریی چاکسازی، له‌ناوده‌ستی خۆیا

كوشت. سالانیكه له ناو ناخ و ههناوی یه کیتی دا، باس و خواسی چاکسازی، یان ریفۆرم، بوته بنیشته خوڤشی سهرزمان. له م ماوه یه دا، له ناو ئارشیفی تاییه تیما، چهند نامه یه کی تاییه تی و نایابی خۆم دۆزینه وه که، له سالانی 1995-1993 دا، به مه بهستی چاکسازی و ریفۆرم له ناو حیزب و حوکمهت دا، ئاراسته ی چهند لێپرسراویکی گه و ره و به نفوزی یه کیتیم کردون. لێپرسراوه کانی یه کیتی ش، له م سالانه ی دوایی دا، ده یان جار، له ده یان کۆر و کۆبونه وه ی حیزبی و، کۆنگره ی رۆژنامه وانی دا، باسی گهنده لی و چاکسازی یان کردوه. ده یان وتار و لیکۆلینه وه له رۆژنامه ی کوردستانی نوێ و رۆژنامه کانی تر دا، بلا و کرانه وه. که چی هیچمان بۆ نه کرد. له بهر ئه وه، نابێ شتی که به خۆمان نه کراوه، یان نه مان ویستوه بیکه ی، کردنی له خه لکی تر حه رام بکه ی، یان به هه لپه رستی، بۆی له قه له م بده ی. یه کیتی خۆی ئه یزانی گهنده لی له ناو حیزب و حوکمهت دا زیفی بۆ خه لک هی ناوه. له ناو به ده نی حیزب یشدا ده میکه باسی گهنده لی جوړاو جوړ و ریفۆرم هه یه. تا کار گه یشته ئه وه ی نۆقه مبه ری سالی رابردو، به شیک له ئه ندامانی (م. س) ی یه کیتی یاداشتیکیان دا به به ریز سکرتری گشتی. هه مو خه لکی کوردستان به رچاویان که وت و خویندیانه وه. به لام تا ئیستاش هیچ هه نگاویکی جیدی بۆ ئه نجام دانی ناوه رۆکه که ی هه لته گیراوه. پاش خویشاندانه که ی که لار، یه کیتی توژی خۆی جوڵاند. چهند کۆبونه وه یه ک له گه ل ده زگا و مه کته به کان ئه نجام دران. رۆژنامه ئه هلیبه کان ئه و جوڵانانه یان به ئه نجامیکی ئاسایی خویشاندانه که ی که لار، وه سف کرد. که چی چهند لێپرسراویکی گه و ره ی حیزب و حوکمهت له چاوپیکه وتنه کانیا نا ئینکارییان ئه کرد، جوڵانی ئیجابی ناو حیزب و حوکمهت له ژیر گوشاری خویشاندانه که ی که لار دا، هاتبیته ئارا. ئینکاریکردنی وا، نیشانه ی شتی بی، هی ئه وه یه که ئه و زاتانه برویان به گوشاری جه ماوه ر، له پینا و راستکردنه وه ی هه له و که مو کورپیه کانی حیزب و حوکمهت دا، نیبه. له حالیکدا گوشاری جه ماوه ری، له ولاتیکی وه کو ئه وه ی ئیمه دا که، ناشکوری نه بی په رله مانیکی نیوه گیانمان هه یه و، نه یه توانیوه هه تا ئیستا رۆلی چاودیریکردنی حوکمهت و حیزب ببینی، ناره زایی جه ماوه ری و خویشاندان، ئامرازی شه ری و کاریگه رن بۆ راستکردنه وه ی چه وت و چیللی و ناعه داله تی کۆمه لایه تی. ئه مه بیجگه له وه ی دانان به گوشاری جه ماوه ری دا، ئه بی حورمه تی حیزب له ناو خه لک دا زیاد بکا. چونکه نیشانه و ئاماژه ئه بی بۆ، مۆدرینی حیزب. ئینکار کردنی رۆلی جه ماوه ر له سه ر حیزب، جوړیکه له بیرکردنه وه ی خیله کییانه و، به هیچ جوړی له گه ل بیر و جیهان بینی حیزبی سیاسی مۆدرین دا، نایه ته وه. پارتی، له کاتیک دا له کاتی بلا و بونه وه ی یاداشته که ی پاری (م. س) ی یه کیتی دا، کیچ چوبه که وللی و، چاودیری سیاسی ئه یه توانی ئاسان بیخوینیته وه که، سه رکرده یه تی پارتی زۆر له ریفۆرمی ناو یه کیتی ئه ترسی، تازه له زاری به ریز فه له که دین کاکه بی یه وه دانی پیا ئه نی که، ریفۆرم بوته پیدایه تی و، خۆ لی لادانی نیبه.

یه کیتی و پارتی ئه بو له دوای روخاندنی رژیمی سه دام حوسینه وه بکه وتنا یه ته خۆیان. ئه بو زوو بیانزانییه، قۆناغی دوای رژیمی سه دام (ئیستیحقاقات) ی هه یه و، تازوو جیه جی بکرین دره نگه. هه ندیک له و (ئیستیحقاقانه) ربه ربه و بونه وه ی گهنده لی و، گۆرینی یاسای هه لبژاردنی په رله مانی کوردستان و خودی په رله مانه که بو که، به هیچ جوړیک له ئاست گۆرانه کان و، داخواییه کانی خه لکی کوردستان دا نین. گۆرانه کانی ده و ربه رمان، ئه وانیه له لوبنان، میسر، سعودیه، کویت، سوریا و ئیران رو ئه دن، ده رهاویشته ی ئه و گۆرانه گه و ره یه ن که له ئیراق دا روی داوه. که چی ئیمه، که خۆمان به شیکین له ئیراق، نه مانتوانیوه ئه و گۆرانه گه و ره، گرنگ، جه وه ری و بنه رته یه، باش و دروست بخوینینه وه.

یه کیتی و پارتی نابئ به لوت به رزییه وه ته ماشای ئه م برپاره ی یه کگرتوی ئیسلامی کوردستان بکه ن و، به هندی وهرنه گرن. ئه گهر باش تاقیکردنه وه ی تورکیا بخوینینه وه و لئی حالی ببین، ئه بی به بایه خه وه هه لی سه نگینین.

یه کیتی ئه گهر له ماوه ی په نجا رۆژی ئاینده دا، یانی به رله هه لبژاردنی گشتیی ناوه پراستی مانگی دیسه مبه ری ئاینده، هه نگاوی کرداره کی و رازیکه ری جه ماوه ر، به ئاکاری ریفورمی جیدی دا هه لنه هیئ، زهره ری گه وره له خو ی و له چاره نوی خه لکی کوردستان ئه دا. وه خت هیچی به به ره وه نه ماوه. . . کاتی مانو پ و دهستی دهستی و، به لئینی بی کرده وه به سه رچو. خو ئه گهر پارتی ش گه یشتوته ئه و برپاوه ی که ریفورم بوته زه روره ت، ئه و نوری عه لا نور، مردو له وه پاکتر ناشو ردرئ. ئه گهر راسته و، خه می چاره نوی خه لکی کوردستانیان له کو ل ناوه، ئه و هه مو خه لکی کوردستان داوای ریفورم ئه که ن. هه ز و ئاره زوو داخوازییه کانیان جیبه جئ بکه ن، تا له هه لبژاردن دا ده نگتان بده نی.

سبیه م: بو خه لکی کوردستان

ئه م به یاننامه یه ی یه کگرتو کایه ی گه مه ی دیموکراسی گه رم ئه کا. به خویندنه وه ی من خزمه تی بژارکردنی جاری دیموکراسی ئه کا. ئه گهر یه کیتی و پارتی برپاویان به وه هه بی که ئه رکه کان له لایه ک و ماف و داخوازییه کانی خه لکی کوردستان له لایه کی تر، په یوه ندی ئورگانیکیان به یه که وه هه یه، ئه و ئه بی له م ماوه کورته ی پیش هه لبژاردن دا برپاری گرنگ و گه وره له بواری ریفورمی سیاسی دا بده ن. ریفورمکردن منه ت نبیه به سه ر خه لکیا بکه ن، به لکو کورتنترین ریگه یه بو گه یشتن به لوتکه و ده سه لاتی سیاسی. ریفورم پروسیسیکه به دوو ئاکاردا قازانج ئه گه یه نی: به ئاکاریک دا، ئه نجامدانی، راسته وخو به باشه له سه ر ژیا نی سیاسی، ئابوری و کو مه لایه تی جه ماوه ر، ره نگ ئه داته وه. به ئاکاره که ی تر دا، ناو و ناوبانگی حیزب له ناو جه ماوه ر دا، ئه باته سه ره وه و، پال به جه ماوه ره وه ئه نی به گو پ بیته مه یدانی سیاسه ت و، زو رترین ده نگ به و حیزبه بدا که، پرکیشی ئه کاو ریفورمی قولر ئه نجام ئه دا. له ماوه ی که متر له مانگ و نیویک دا سی فرسه تی گه وره بو ریفورمخوازان ها ته پیش، تا گو ژم به ته کانی ریفورم بده ن: خو پپیساندانه که ی که لار، خو پپیشاندانه که ی ئاکرئ و ئه م به یاننامه یه ی یه کگرتوی ئیسلامی کوردستان. ئه گهر بالی ریفورمیستی ناو یه کیتی ئه یه وئ ریفورم له قو ناغی قسه وه به ریته قو ناغی جیبه جئ کردن، ئه و ئه م برپاره ی یه کگرتو، باشترین هه لی بو ره خساندوه. ره خساندن هه ل بو ئه نجامدانی کاری خیر نیعمه ته و، له هیچ زه مان و زه مینیک دا، نابئ له بار ببری. که واته ئه م برپاره ئاوو هه وایه کی سازگار به قازانجی خه لکی کوردستان ئه خولقیئ، به مه رجئ یه کیتی و پارتی، یان لانی که م یه کیتی بتوانئ ده ست و برد بیفوزیته وه و، بکه ویتته بژارکردنی ئه و گیا که له گه وره و بچوکانه ی مژیان ناوه به ببینی حیزب و حوکمه ت و جه ماوه ره وه.

مه غزاکانی به یاننامه که:

یه که م: به بوچون و خویندنه وه ی تاییه تی خو م، که پشتی به هیچ لی کو لینه وه یه کی مه یدانی، زانستی سو سیولوژی کو مه لی کوردستان نه به ستبو، پیم وابو به رزبونه وه ی هوشیاری سیاسی و په ره سه ندنی باری کو مه لایه تی کو مه لی کوردستان، تا ئه و ئه ندازه یه ی خه لک له باتی حیزب و له باتی ناو، ده نگ به به رنامه بده ن، هیشتا لانی که م، خولیکی تری

www.kurdistanet.org

31-10-2005 22:32 به کاتی ناوهندی ئه وروپا

چوار سالیی ههلبژاردنی پپووسته. بهلام ئهگهر ئهمجاره خهلكی كوردستان دهنگ به بهرنامهكهی بهكگرتو بدن و، به ناوه گهوره و كاريزماكانی نهدهن، مانای وایه ههژانیکی گهوره له ناو ههناوی كۆمهلانی خهلك دا، بهقازانجی بهرسهندنهی ههمهلايهنهی كۆمهلی كوردستان، روی داوه. ئهوسا بهكگرتو ئهگهر وهفای بۆ بهرنامهكهی خوشی نهبی، ئهوا له میژودا ئهوهی بۆ تۆمار ئهبی که، رچهشکین و روخینهری دیواریکی تهگهره ئامیزی سه ر ییگهی گهشهسندنهی كۆمهلی كوردستان بوه.

دوهم: ئهگهر هوشیاریی كۆمهلانی خهلك بهو ئهنازهیه پهرهی سهندی، ئهوا هیچ ترسیك لهوه نامینی که بهكگرتو و هاوبیرو باوهرهکانی، بتوانن له ئاینده دا، کورسی دهسهلات زهوت بکهن. چونکه راستهپیی کورسی دهسهلات سندوقی دهنگدان ئهبی، نهک لولهی تفهنگ و بلنگوی مزگهوت.

سییهم: ئهگهر ئهناجم بهوشیویه بی که بهكگرتو بیری لیكدۆتهوه، مانای وایه سهروکارانی بهكگرتوی ئیسلامی كوردستان، ههلوهمهرجهکهیان له بهکیتی و پارتی باشتر خویندۆتهوه. ئاماژه ئهبی بۆ ئهوهش که هوشیاریی سیاسی جهماوهر، پیش هوشیاریی سیاسی ههردوو حیزبی دهسهلاتدار، کهوتوه. ئهوکاته نابی گلهیی لهکس بکهین، بهلکو ئهبی ههر گۆرانی "خۆم بهخۆم کرد تیربارانم کهن" بلیین و بلیینهوه. سوپاس بۆ بهكگرتوی ئیسلامی که گۆمهکهی شلهقاند.

mremin54@hotmail.com